

Om sionisme og antisemittisme enda en gang 10. august 2008

Av Ilan Halevi (først publisert i 2003)

Artikkel oversatt av Ebba Wergeland (noe forkortet)

Nei, vi blir ikke ferdige med det. Alle forsøk på å legge diskusjonen om sionisme og antisemittisme bak oss, strander på tendensen temaene har til å dukke opp igjen både i offentlig debatt og internt i solidaritetsbevegelsen for palestinerne.

Ganske nylig kom spørsmålet som man sa i Frankrike under Dreyfus-saken for hundre år siden, opp igjen. Og på en ulykksalig måte, innenfor anti-krigsbevegelsen. Etter diverse bråk og konfrontasjoner i forbindelse med gatedemonstrasjoner, tok de franske sosialistene og de grønne en ytterst skadelig beslutning om å stenge antisionistene ute fra bevegelsen og ikke tillate henvisninger til Palestina. Diskusjonen tvinger seg også fram i kjølvannet av polemikken etter publiseringen av en artikkel (Midas ører. O.a.) av journalisten Israel Shamir i den utmerkede informasjonsbulletinen fra Marseille-gruppen til AMFP (Association medicale franco-palestinienne, solidaritetsbevegelse for palestinerne. O.a.)

Bakgrunnen for dette bråket er uten tvil den ideologiske terroren som sionistene selv står for. De ønsker å stemple all kritikk av Israels politikk, praksis og ytringer som antisemittisme. Jeg bruker ordet terror når denne utskjellingens kombineres med trusler, press, skremsler og oppfordring til svartelisting, til og med drap på intellektuelle, kunstnere, universitetsansatte og jurister - og selvsagt mot aktivister. Det er overraskende hvordan personer og krefter som skulle være vel etablert i fransk politisk og kulturell virkelighet, gir nesten fullstendig etter for dette presset. Slik som LICRA (Den internasjonale ligaen mot rasisme og antisemittisme. O.a.) med undergrupper og støttespillere, i første rekke leiesvennene i SOS-rasisme. Den mest synlige fløyen består av intellektuelle og åndshøvdinge som nylig utmerket seg ved høyrøstet tilslutning til USAs talemåter om Irak. Ettergivenheten vitner om en sårbarhet som nok kan henge sammen med dårlig samvittighet, men som gjenspeiler en beklagelig begrepsforvirring. Det er derfor nødvendig å gå tilbake til de grunnleggende definisjonene og klargjøre elementene i debatten.

Variant

Siden slutten av det attende århundre har man i Europa kalt hat mot jøder for antisemittisme. Det korrekte ville vært å kalle det judeofobi. Begrepet antisemittisme ble skapt av de judeofobi selv i et forsøk på å gi begrepet skinn av vitenskapelighet, i pakt med datidens vitenskap om raser. Det er dobbelt absurd. Ikke bare fordi eksistensen av raser er tilbakevist med det vi nå har av kunnskap om menneskene. Men også fordi selve ideen om en semittisk etnisitet er et påfunn som savner faktagrunnlag og som er inspirert av den stammebaserte slektstenkningen som Bibelen gir oss et ekko av. Som Østerrikes kansler Bruno Kreisky sa, å snakke om en arisk eller semittisk rase er omtrent like vitenskapelig som å snakke om blonde språk! (BK var av jødisk opprinnelse, og en av de første europeiske lederne som støttet palestinerne. O.a.) Selve bruken av ordet antisemittisme er altså svært tvetydig, og tjener i dag i hovedsak til å plassere den antijødiske rasismen judeofobien i en særstilling i forhold til rasisme i sin alminnelighet, som om den må bekjempes (eller forstås) atskilt fra annen rasisme. Å skille mellom rasisme og antisemittisme som om det var to vesensforskjellige fenomener, bidrar til ideologisk mystifisering som tjener helt bestemte politiske formål. Jødehatet eksisterer i alle fall som en variant av

fremmedhat og rasisme, selv om man kaller det antisemittisme i pakt med en uvitenskapelig, men historisk etablert språkbruk. Jødehatet i det kristne Vesten har hentet næring fra en vedvarende og stadig tilbakevendende teologisk anti-jødedom. I moderne tid har det gitt opphav til det som Drumont, en av dem som la grunnen for antisemittismen i Frankrike, kalte nasjonal antikapitalisme, mens Lasalle kalte det idiotenes sosialisme. Den tyske nasjonalsosialismen representerer den mest uhyrlige utveksten.

Samme bilder

Det er viktig å sette judeofobien inn i denne sammenhengen, og ikke isolere den ved å sette den i en egen kategori. Filosemittene gjør det fordi den for dem representerer toppen av avskyelighet, og per definisjon ikke kan sammenliknes med eller banaliseres til rasisme i sin alminnelighet. De korttenkte gjør det, fordi de forestiller seg at man kan forstå eller unnskyldte rasisme i forhold til en menneskegruppe dersom noen av deres medlemmer begår handlinger som er frastøtende eller forkastelige. Etter europeisk tankegang skiller jødehatet seg ut ved sin klassekarakter. Det blir sett på som folkelig motvilje i møte med det som oppfattes som en privilegert gruppe, til forskjell fra den kolonialistiske rasismen som er undertrykkernes forakt for de undertrykte. La oss da bare minne om at dagens anti-arabiske språkbruk er klassisk antisemittisme. Oljesjeikene overtar den jødiske utsugerens eller finansmannens tradisjonelle rolle. De finansiere i følge forestillingene samfunnsfiendtlig virksomhet og terrorisme, akkurat som den jødiske banken i nazistenes stereotype forestillinger finansierte bolsjevismen.

På tross av den israelske regjeringens forbrytelser, på tross av at et flertall av de israelske velgerne støtter denne kriminelle politikken, på tross av at disse forbrytelsene ikke bare begås i staten Israels navn, men på vegne av hele det jødiske folk og på tross av at flertallet av jøder i verden lar sine organisasjoner gå god for denne politikken, er det både analysemessig feil, moralsk forkastelig og politisk skadelig å ty til rasistiske, anti-jødiske generaliseringer. Når slike utbrudd kommer fra dem som direkte er offer for sionistenes prosjekt i Palestina, kan man se det som et uttrykk for det Maxime Rodinson kaller krigssjåvinisme. Det franske slagordet fra 1.verdenskrig med underforstått hentydning til folkemord: En tyskerfaen til hver! er et ekstremt eksempel på det samme. Når slike utbrudd kommer i utkanten av konflikten, og spesielt i Vesten, faller de nesten alltid tilbake til klassisk antisemittisk billedbruk og ordbruk.

Lobbyens makt

Ett av de gamle sporene de havner i på leting etter enkle forklaringer og radikal analyse, er beskrivelsen av den amerikanske politikken som resultatet av fordekt sionistisk innflytelse, det organiserte uttrykket for et jødisk ønske om å dominere verden. Dette synsbedraget er spesielt nærliggende i dagens situasjon, da USAs ledere er omgitt av en bande nykonservative sionister som driver dem i retning av et generelt anti-arabisk korstog. Da gjelder det å huske at det ikke er halen som logrer med hunden, og at USA-imperiets forbrytelser: utryddelsen av indianerne, deportasjonen av slaver fra Afrika og militære overgrep mot halve jordkloden ikke er resultat av sionismen. Lobbyens makt over USAs politikk ville hatt liten virkning uten alliansen med de hvite kristne, evangelistene og de gjenfødte, det samme republikanske ultrahøyre som svekket Clinton med Lewinsky-saken og organiserte valgsvindel-kuppet som ga Bush makten.

Hvor stor forvirringen fortsatt er på dette området, ser vi av det faktum at Sions vises protokoller, et falskneri laget av tsarens politi, stadig er i salg. Den er sogar er en

bestselger i land som Egypt, hvor den markedsføres som et autentisk historisk dokument. Den russisk-jødiske journalisten Israel Shamir er nyomvendt til kristendommen, og ser ved samme anledning ut til å ha gått fra radikal antisjonisme til banal kristen anti-jødedom. Når han gjentar disse dumhetene og anklager jødene for å ha utløst annen verdenskrig, bør det derfor ikke forvirre noen, heller ikke våre kamerater i AMFP, Marseille. Disse hendelsene skyldes ikke bare forvirring og nærsynthet. Dumheten er en direkte innsats i motstanderens tjeneste, ettersom sionismen helt fra starten og fram til i dag, historisk og politisk lever av antisemittismen. Den henter næring fra antisemittismens gift, og får legitimitet når antisemittismen holdes i live. Av redsel for antisemittismen lar både jødiske samfunn og verden som helhet seg dirigere av staten Israel som ustraffet kan fortsette sin praksis. La oss holde orden på sakene. Det var samtidens antisemittisme med de europeiske landenes motvilje mot å integrere jødene som fullverdige borgere, som produserte sionismen, og ikke omvendt.

Både og

Det er selvsagt riktig at historien blir til i samvirke mellom grupper, individer, strukturer og forestillinger, men man må ikke glemme rekkefølgen. Det er et faktum at jødene, kollektivt definert som et religiøst samfunn, som igjen definerer seg selv stamme-messig i strid med all historisk og antropologisk kunnskap, har vært utsatt for forfølgelse, undertrykking og diskriminering i løpet av europeisk historie.

Internaliseringen av dette som norm for samhandling mellom menneskegrupper har skapt den pessimistiske filosofiske grunnholdningen som ligger under sionismens verdenssyn, både som etnisk ultranasjonalisme og som en spesiell form for koloniasisme. Det er derfor helt illusorisk å forestille seg at man kan kjempe effektivt mot sionismen uten samtidig å kjempe mot antisemittismen. Og det betyr slett ikke å gi motparten rett, tvert i mot.

Samtidig er det like skadelig å vise ettergivenhet eller uklarhet i forhold til sionismens holdninger. Utgangspunktet for sionistenes resonnement er faktisk at nazistenes leire viste at fredelig og demokratisk sameksistens mellom folkegrupper innen samme stat er umulig, at det er nytteløst å kjempe mot den antijødiske rasismen og at det jødene trenger er eneveldig makt. Golda Meir uttrykte dette imperativet i 1947 da en journalist stilte henne følgende spørsmål: Dersom araberne garanterer dere de samme rettighetene i en arabisk stat som dere tilbyr araberne i den jødiske staten, ville dere akseptere det? Nei, svarte hun, for det må finnes et sted i verden der jødene er i flertall! Slik fører internaliseringen av antisemittismen som evigvarende norm direkte at man avviser den Andre.

Ondskapens banalitet

Denne spesielle varianten av ekskluderende sjåvinisme er ikke enestående i historien. I rent tallmessige termer ikke dette historiens største forbrytelse, og i grad av ondskap svarer sionismen nærmest til det Hannah Arendt (a propos nazismen) kalte ondskapens banalitet, i dette tilfelle gjelder det kolonialismens ondskap. (I boka hennes om Eichmann i Jerusalem skriver hun om det skremmende ved at han ikke var et monster, men ganske normal. Med andre ord, ondskapen ble utøvet som noe hverdagslig, av helt normale mennesker. O.a.) Men ingen vilje til forsoning, ingen reaksjon på dumheter og overslag rettferdiggjør en teoretisk kapitulasjon overfor sionismen. Den er grunnlagt på internaliseringen av jødehatet som norm, og på verdsliggjøringen av en religiøs identitet med trekk av stammesamfunn, forsterket av århundrers utestenging. Den underbygger og støtter fortsatt opp om staten Israels kolonialistiske og diskriminerende praksis, statsrasismen innenfor grensene av 1967

og den sjåvinistiske visjonen bak okkupasjon og kolonisering av de palestinske områdene som ble erobret i 1967. Den gjør at palestinernes grunnleggende rettigheter som individer og folk kan framstilles som en trussel mot staten Israels jødiske karakter, og fører til krav om at palestinerne må gi avkall på disse rettighetene for å oppnå fred, og spesielt på flyktningenes rett til å vende tilbake.

Det er her de franske aktivistene fra Hashomer Hatsair (Den unge garde) kommer inn, bevegelsen av unge venstre-sionister, som sognet til partiet Mapam før dette gikk inn i Meretz. Programmet til Meretz og til Fred nå, partiets forlengede arm ut i gatene, forutsetter en fred mellom to uavhengige stater, Israel og Palestina. Det støtter utviklingen av settlementene og holder døra åpen for kompromisser når det gjelder spørsmålene om Jerusalem og om flyktningene. De fanger stadig opp dem Arbeiderpartiet støtter fra seg med sin høyredreining, og representerer i alle fall tallmessig den viktigste objektivt allierte i det palestinske folkets motstand mot overgrepene.

Venstrerasisme?

Venstresionisme er i utgangspunktet et begrepsmessig paradoks, akkurat som venstrekolonialisme. Men langt fra hele venstresiden var antikonialister under den franske okkupasjonen av Algerie heller. Umiddelbart før avkoloniseringen som den konservative de Gaulle mente var uunngåelig, gikk sosialistregjeringen til Guy Mollet og Francois Mitterand til full krig mot den nasjonale frigjøringsbevegelsen og det algirske folket, mens PCF (kommunistpartiet o.a.) som ga full støtte og nektet å støtte militærnekterne og desertørene, klamret seg til et teoretisk fantasifoster om at den algirske nasjonen ikke var moden. Venstrekolonialisme, så selvmotsigende som det kan lyde, er altså noe historien har vist oss kan forekomme. Vi behøver ikke en gang å gå videre til russifiseringen av sovjetrepublikkene eller Kinas kolonisering av Tibet. Mapam og Hashomer Hatsair må forstås i en slik sammenheng. Men alle historiske paralleller har sine begrensninger. Ettersom den israelske settlement-byggingen bare er en videreføring av prosessen som skapte det israelske samfunnet og apartheid-regimet deres, blir spørsmålet: finnes en venstrerasisme? Eller mer konkret, har rasister noen plass i en demokratisk bevegelse, i antikrigsbevegelsen, i anti-globaliseringsbevegelsen eller i solidaritetsbevegelsen med palestinerne?

Det er grunn til å legge merke til at det nettopp var aktivistene fra Hashomer Hatsair som ble offer for utskjelling og rasistisk vold fra aktivister (eller provokatører eller begge deler) ved en av demonstrasjonene mot Irak-krigen. Dette var overgrep som det er ekstra stor grunn til å fordømme og avvise, fordi de kom som bestilt for den utviklingen motparten ønsker. Den siste sionistkongressen har faktisk satt det opp som ett av sine strategiske mål å sverte antisjonismen systematisk og likestille den med antisemittismen. De dumme slynglene som trodde seg å tjene palestinernes sak ved å banke opp jøder i Paris-gatene, setter denne strategien ut i livet. De har også gitt sosialistene og De grønne påskudd til et politisk tilbaketog som svekker hele antikrigsbevegelsen.

Det passer godt for Mapam å være spydodd for denne strategien, ved å oppfordre bevegelsen til å akseptere dem som sionister eller ekskludere dem som jøder. Ben Gurion pleide å si om dem: Mapam har tre mål: 1) være med i fortroppen for den jødiske koloniseringen av Palestina. 2) Skape et hebraisk arbeidersamfunn av likestilte på Israels jord. 3) Henge Israel på vogna til Sovjetblokken. Og han la til: Til deres unnskyldning skal det sies at de aldri har fått til noe annet enn første punkt!"

Antirasismen i sentrum

Hvilken strategi skal vi velge overfor slike åpenbare forsøk på å knekke antikrigsbevegelsen? I første omgang gjelder det å påvise, forstå og avvise forsøkene. Dernest må vi kvitte oss med den dovne og farlige illusjonen at min fiendes fiender nødvendigvis er mine venner. Til slutt må vi sette antirasismens verdier i sentrum for kampen, uten forbehold eller unntak. Vi må kontant avvise alle fordomsfulle generaliseringer, enten de er antijødiske eller antiarabiske, sionistiske eller islamofobe, enten de kommer fra historieforskere eller islamister.

FNs Durban-konferanse om rasisme, få dager før 11.september 2001, pekte med rette på islamofobien som et stort problem. Den utgjør en stor utfordring i Vesten, ettersom den i dag herjer nesten fullstendig upåttalt i alle slags miljøer, i språk og fantasi.

Det gjelder først og fremst å støtte den sterke krigsmotstanden i hele Europa, og peke de kulturelle forandringene som skjer. Overalt hvor det er mulig må vi erstatte eksklusjon med dialog, konfrontasjon med forhandlinger og vold med ord. For bare den sterkeste har interesse av at Jungelens lov får råde, mens den svake må sette sin lit til at rettferdigheten seirer. Paris 22.mai 2003.

Om forfatteren:

*Ilan Halevi er journalist, født i 1943 i Frankrike. Etter å ha vært politisk aktiv på ytre venstre fløy i Israel, dro han til Paris i 1975, der han deltok i pro-palestinsk solidaritetsarbeid og oversatte artikler fra israelsk presse til fransk for å synliggjøre realitetene i sioniststaten. Han har vært med i redaksjonen av tidsskriftet *Revue des Etudes Palestiniennes* fra etableringen i 1981. Han flyttet tilbake til Palestina etter 1993 og har i mange år representert PLO og de palestinske selvstyremyndighetene på Sosialistinternasjonalen. Han har utgitt flere bøker: *Sous Israël, la Palestine, Le Sycomore*, Paris, 1978 *Question juive : la tribu, la loi, l'espace*. Minuit, Paris, 1981 (I engelsk oversettelse: *A History of the Jews: Ancient and Modern*, Zed, London, 1988) *De la terreur au massacre d'Etat*, Papyrus, Paris, 1984 *Face a la guerre, Sindbad, Acte Sud*, Paris, 2003*